

ДЖЕФ ВАНДЪРМИЪР

# АНИХИЛАЦИЯ





ДЖЕФ ВАНДЪРМИЪР

# АНИХИЛАЦИЯ

КНИГА ПЪРВА ОТ ТРИЛОГИЯТА „СЪДЪРН РИЙЧ“

ЕКСЛИБРИС

АНИХИЛАЦИЯ: роман от Джеф ВандърМийър  
Книга първа от трилогията „Съдърн Рийч“  
© 2014 by VanderMeer Creative, Inc.

Превод © Ирина Манушева  
Художник © Николай Пекарев

ANNIHILATION: A Novel by Jeff VanderMeer  
Copyright © 2014 by VanderMeer Creative, Inc.  
Published by arrangement with Farrar, Strauss and Giroux, LLC, New York.

ISBN 978-619-7115-08-6

Всички права запазени.

Екслибрис 2014

*Ha An*



**ЯЩАХИНА**





## 01: ПОСВЕЩАВАНЕ

Кулата, която не трябваше да е там, се спуска в земята точно преди мястото, където гората от черен бор започва да отстъпва на тресавището, тръстиките и изкривените от вятъра дървета в блатистата равнина. Зад тресавищата и естествените канали се разстила океанът, а малко по-надолу на брега има изоставен фар. Хората са напуснали целия този район преди десетилетия по причини, които трудно могат да се опишат. Нашата експедиция беше първата, която влезе в Зона X от две години насам, и екипировката на предшествениците ни беше ръждясала, а палатките и навесите им бяха станали на парцали. Загледана в необезпокоявания пейзаж, не ми се вярваше, че някоя от нас е можела да забележи заплахата.

Бяхме четирима души: биолог, антрополог, геодезист и психолог. Аз бях биологът. Този път всички бяхме жени, избрани като част от сложния набор от променливи, от който зависеше изпращането на експедициите. Ръководител ни беше психологът, която беше по-възрастна от останалите. Беше подложила всички на хипноза при преминаването на границата, за да е сигурно, че ще запазим спокойствие. След границата ни бяха нужни четири дни ходене, за да стигнем до брега.

Мисията ни беше проста – да продължим да изследваме загадките в Зона X, като бавно разширяваме периметъра около базовия лагер.

Експедицията можеше да продължи дни, месеци или дори години в зависимост от различни стимули и условия.

Носехме провизии за четири месеца, а в базовия лагер бяха складирани запаси за още две години. Увериха ни, че при необходимост можем без притеснения да се изхранваме от земята наоколо. Всичката ни храна беше опушена, консервирана или пакетирана. Най-странната част от екипировката ни бяха измервателните уреди, раздадени на всяка от нас, които висяха на коланите ни: малки паралелепипеди от черен метал с остъклен отвор в средата. Ако той светнеше в червено, имахме трийсет минути да се отдалечим на „безопасно място“. Не ни казаха какво измерват уредите, нито защо да се притесняваме, ако светнат червените лампички. След първите няколко часа толкова свикнах с моя, че повече не го погледнах. Беше ни забранено да носим ръчни часовници и компаси.

Когато стигнахме до лагера, се заехме да сменим остарялата и повредена техника с тази, която бяхме донесли, и да опънем собствените си палатки. По-късно щяхме да оправим и бараките, но след като се уверяхме, че Зона X не ни е засегнала. Членовете на последната експедиция бяха отнесени един по един. След време всички се бяха върнали при семействата си, така че строго погледнато, не бяха изгубени. Просто бяха изчезнали от Зона X по неизвестен начин и се бяха върнали в света отвъд границата. Не можеха да разкажат конкретни детайли от това пътуване. *Трансферът* беше продължил осемнайсет месеца и се случваше за първи път в историята на експедициите. Други феномени обаче също водеха до „преждевременно разпадане на експедициите“, както се изразяваха висшестоящите, и трябваше да впрегнем цялата си издръжливост, за да се справим на това място.

Трябваше да се аклиматизираме и към околната среда. В гората до базовия лагер се срещаша черни мечки и койо-

ти. Човек можеше да чуе внезапно грачене и докато гледа как ношната чапла се спуска от клона си на дървото, по невнимание да настъпи отровна змия, каквито имаше поне шест вида. Тресавищата и потоците криеха огромни водни влечуги и трябваше да внимаваме да не газим твърде надълбоко при събирането на водни проби. Тези аспекти на екосистемата не тревожеха никоя от нас. Тревожеха ни обаче други неща. Някога, отдавна, тук бяха съществували цели градове и все още се срещаха зловещи следи от човешкото обитание: изгнили бунгала с хлътнали, почервенели покриви, ръждясали спици на колела за каруци, полузаровени в пръстта, едва забележими останки от ограждения за добитък, които сега изглеждаха само като украса на дълбоките пластове глинеста почва, примесена с борови иглички.

Много по-лошо обаче беше тихото, мощно стенание, което се чуваше по здрачаване. Вятърът откъм морето и странната неподвижност на всичко тук притъпяваше способността ни да откриваме посоките и ни се струваше, че звукът прониква в черната вода, в която киснеха кипарисите. Тази вода беше толкова тъмна, че можехме да се огледаме в нея, и никога не помръдваше; гладка като стъкло, тя отразяваше брадите от сив мъх, които задушаваша кипарисите. Ако човек погледнеше през тях към океана, щеше да види само черната вода, сивото на стволите на дърветата и непрекъснатия, неподвижен дъжд от мъх, стелец се от тях. Чуваше се само тихото стенание. Никой, който не е бил там, не може да разбере въздействието му. Не може да си представи и красотата, а когато видиш такава красота в пустошта, тя променя нещо вътре в теб. Пустошта се опитва да те завладее.

Както споменах, открихме кулата на мястото, където гората постепенно се заблътва и се превръща в солено тресавище. Това стана на четвъртия ден, след като стигнахме до базовия лагер, и вече почти се бяхме ориентирали. Съдейки по картите, които носехме, и зацапаните от вода и боров прах документи, оставени от предшествениците ни, не очаквахме да намерим нищо там. Но ето че тя беше пред нас, заобиколена от ниски храсти и треви, скрита вляво от пътеката от нападамъх: кръгъл блок от сивкав камък, в който като че бяха примесени цимент и натрошени миди. Беше широка около осемнайсет метра в диаметър и се издигаше на двайсетина сантиметра от земята. На повърхността нямаше никакви надписи и знаци, които да подсказват целта на построяването или самоличността на създателите ѝ. От северната ѝ страна имаше правоъгълен отвор, който разкриваше стълбищата, виещи се в мрака надолу. Входът беше скрит от паяжините на банановите паяци и отломки от бурите, но отвътре се усещаше хладен повей.

Отначало само аз я възприех като кула. Не знам защо михрумнатази дума, след като приличаше повече на тунел в земята. По-логично беше да го помисля за бункер или вкопана сграда. Но щом видях стълбището, си спомних фара на брега и изведнъж си представих как членовете на предишната експедиция се изнасят един по един, а после земята се размества по равномерен, предварително планиран начин, така че да остави фара на мястото му, но да скрие тази подземна част от него навътре в сушата. Видях всичко това в големи и сложни детайли, както си стояхме всички там, а сега, поглеждайки назад, смятам, че това е била първата от ирационалните мисли,

които ме споходиха след достигането на целта.

– Това е невъзможно – каза геодезистът, взирайки се в картите си. Плътната сянка на късния следобед я обливаше в хладна тъмнина и думите ѝ прозвучаха по-сериозно, отколкото при други обстоятелства. Слънцето ни подсказваше, че скоро ще се наложи да използваме фенерчетата си, за да изследваме невъзможното, макар че щях да бъда щастлива да го направя и в тъмното.

– Само че е тук – отвърнах аз. – Освен ако не е масова халюцинация.

– Архитектурният модел трудно може да се определи – обади се археологът. – Строителните материали говорят за местен произход, но не непременно местна конструкция. Не можем да разберем дали постройката е примитивна или съвременна, или нещо междинно, без да влезем вътре. Не съм сигурна, че мога да гадая и за възрастта.

Нямаше как да информираме висшестоящите за това откритие. Едно от правилата на експедициите в Зона Х беше, че не бива да установяваме външни контакти поради опасност от необратимо замърсяване. По същата причина не носехме почти нищо, отразяващо съвременното ниво на технологиите в нашия свят: нито мобилни и сателитни телефони, нито компютри, камери или сложни измервателни уреди, освен странните черни кутийки, които висяха от коланите ни. За нашите камери беше необходима импровизирана тъмна стаичка. Поради липсата на мобилни телефони истинският свят изглеждаше много далеч, но аз винаги бях предпочитала да живея без тях. Единствените ни оръжия бяха ножове, едно заключено сандъче с антични пистолети и един автомат. Последният беше резултат

от неохотно подчинение на настоящите стандарти за сигурност.

Очакваше се просто да записваме сведения като това в дневник като този – лек, но почти неунищожим, с водоустойчива хартия, гъвкава черно-бяла корица, сини хоризонтални редове за писане и червена линия вляво, бележеща полето. Тези дневници щяха или да се върнат с нас, или да бъдат открити от следващата експедиция. Бяхме предупредени да осигуряваме максимален контекст, така че всеки, който не е запознат със Зона X, да може да разбере разказите ни. Освен това ни бе заповядано да не споделяме записките си една с друга. Висшестоящите смятаха, че прекаленото количество споделена информация може да повлияе върху наблюденията ни. Но от опит знаех, че да се избегне предубедеността по този начин е безнадеждна кауза. Никое същество, което живее и диша, не може да бъде истински обективно – дори във вакуум, дори единственото, което преработва мозъкът, да е всепоглъщащо желание да оцелее.

– Вълнувам се от това откритие – обади се психологът, преди да продължим да обсъждаме кулата. – Вие също ли се вълнувате?

Досега не ни беше задавала точно този въпрос. По време на обучението по-често питаше неща като: „Доколко можете да запазите спокойствие в критична ситуация според собствената си преценка?“ По онова време имах чувството, че е слаба актриса, която играе роля. Сега това ми изглеждаше още по-очевидно, сякаш ръководната позиция я изнервяше.

– Определено е вълнуващо... и неочаквано – отвърнах аз, като се стараех да не прозвучи подигравателно, макар и не съвсем успешно.

С изненада открих, че изпитвам усещане за нарастващо безпокойство, най-вече защото във въображението ми, в мечтите ми това откритие беше сред побаналните. В съзнанието си, преди да пресечем границата, бях видяла толкова много неща: големи градове, чудновати животни, а веднъж, докато бях болна – огромно чудовище, което се надигна от вълните и се запъти застрашително към базовия ни лагер.

Междувременно геодезистът само сви рамене, без да отговаря на въпроса на психолога. Антропологът кимна, сякаш се съгласяваше с мен. Входът на кулата, водещ надолу, излъчваше някакво присъствие – празна повърхност, която ни позволяваше да напишем много неща за нея. Това присъствие се проявяваше като лека треска, обхванала всички ни.

Бих ви казала имената на другите три участнички в експедицията, ако това имаше някакво значение, но само геодезистът щеше да оцелее повече от ден-два. Освен това винаги ни напомняха да не използваме имена: трябваше да се фокусираме върху целта си, а „всичко лично да остане навън“. Имената принадлежаха на света, от който идвахме, а не на това, което бяхме, докато се намирахме в Зона X.

Първоначално експедицията се състоеше от петима души, включително лингвист. За да стигнем до границата, всяка от нас трябваше да влезе в ярко осветена бяла стая с врата в дъното и един-единствен метален стол в ъгъла. Отстрани на стола имаше дупки за колани; това събуди известна тревога, но вече бях твърдо решена да стигна до Зона X. Институтът, в който се намираха тези стаи, се контролираше от „Съдърн Рийч“ – тайната